

Tiina Vuoristo

31.8.2020

75/20/L/A

Ympäristöministeriö
lausuntopalvelu.fi

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 24.6.2020, VN/4568/2018

Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020-2030

Pyydettynä lausuntona jokihelmisimpukan suojelun strategiasta ja toimenpidesuunnitelmasta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus pitää Suomessa erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategiaa ja toimenpidesuunnitelmaa tarpeellisena. Strategia tähtää raakun suotuisaan suojelutasoon. Ylätavoitteiseen peilattuna valitut neljä strategista tavoitetta ovat perusteltuja ja luovat kattavan kokonaisuuden raakun turvaamiseksi.

Ensimmäinen strateginen tavoite on, että tieto raakkuesiintymistä ja niiden elinympäristöistä paranee ja on toimijoiden ja kansalaisten tiedossa. Metsäteollisuus katsoo, että tavoite on erittäin tärkeä raakun kuten yleisemminkin uhanalaisten lajien turvaamisessa. Toimijoilla on aito halu turvata uhanalaista lajistoa. Lajit pystytään kuitenkin ottamaan toiminnassa huomioon vain silloin, kun niistä on saatavilla ajantasaiset esiintymätiedot. Raakutiedon on oltava kattavaa, ajantasaista ja tietojen on oltava kunkin toimijan omaan järjestelmään vaivattomasti siirrettävissä. Tiedon on oltava pistetiedon sijaan aluemaista, jotta mahdolliset toimenpiteet osataan kohdistaa oikein. Kattavan esiintymätiedon avulla toimijat voivat yhdessä maanomistajien kanssa toteuttaa vapaaehtoisia keinoja raakkuesiintymien turvaamiseksi.

Toiseksi tavoitteeksi asetettu raakun ja sen isäntäkalojen elinympäristöjen tilan parantaminen aktiivisin toimin on myös yhteydessä paikkatiedon kattavuuden parantamiseen. Kunnostusta kaipaavat elinympäristöt on tunnistettava ja niistä on oltava kattava paikkatieto eri tahojen hyödynnettäväksi.

Kolmas tavoite liittyy raakun elinympäristöjen huomioon ottamiseen valuma-alueiden maankäytössä. Kyseessä on laaja kokonaisuus, joka muodostuu lainsäädäntöön ja erilaisiin vapaaehtoisiin menettelyihin perustuvista keinoista. Raakun suojelua kehitettäessä Metsäteollisuus peräänkuuluttaa etenkin vapaaehtoisuuteen ja informaatio-ohjaukseen perustuvia keinoja vaihtoehtona lainsäädännön tiukentamiselle. Tällä parannetaan yleisestikin luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä. Raakun turvaamisesta on mahdollisuus tehdä positiivinen esimerkki, johon maanomistajat ja toimijat haluavat laajasti sitoutua. Yleisesti voidaan todeta, että vapaaehtoisuuteen perustuva suojelu nauttii jo nyt hyvin laajaa kannatusta maanomistajien, toimijoiden ja luontojärjestöjen piirissä.

Tiina Vuoristo

31.8.2020

75/20/L/A

Ehdotettu kohdennettu tiedotus ja neuvonta toimijoille raakkuvesistöjen alueilla on erityisen kannatettava toimenpide. Konkreettisia ohjeita tarvitaan lajin huomioon ottamiseen erilaisissa valuma-alueiden maankäyttöön liittyvissä toimissa kuten metsätaloudessa.

Ehdotuksessa mainitaan maankäytön suunnittelu osana raakun turvaamista. Metsäteollisuus haluaa esittää erityisen huolensa koskien kaavoituksen käyttöä luonnonsuojelun välineenä alueilla, joilla ei ole käytönrajoitusten perusteita luonnonsuojelulain tai muun lainsäädännön perusteella. Kaavoituksen käyttäminen sellaiseen suojeluun, joka ei perustu muuhun lainsäädäntöön, ei täytä hallinnon oikeusperiaatetta, oikeusturvan takeita eikä toteuta omaisuuden suojaa. Tällaisesta kaavasuojelusta tulee luopua.

Kolmannen strategisen tavoitteen alla ehdotetaan myös viranomaisyhteistyön tehostamista esimerkiksi tiedonvaihdossa. On hyvä, että eri viranomaisten roolit on selkeästi määritelty ja tieto liikkuu sujuvasti. Ehdotuksessa mainittu metsänkäyttöilmoitusten toimittaminen ELY-keskuksille on perusteltua, kun suunnitellulla toimenpiteellä voi olla vaikutuksia raakun tunnettuun elinympäristöön. Metsänkäyttöilmoituksen tekovaiheessa toimenpide on jo suunniteltu. Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että raakuesiintymätiedon toimittaminen maanomistajien ja toimijoiden käyttöön toimii. Näin esiintymät saadaan huomioon otetuiksi jo suunnitteluvaiheessa. Myös viranomaisten tiedonvaihdossa raakun esiintymätiedon oikeellisuus, ajantasaisuus ja aluemaisuus on ensiarvoisen tärkeää maanomistajan ja toimijan oikeusturvan kannalta.

Neljänneksi tavoitteeksi asetettu raakun suojelua tukevan tutkimustiedon lisääntyminen on kannatettavaa. Tutkimustiedon lisääntymisen voidaan olettaa parantavan raakun turvaamisen vaikuttavuutta. Lajin suojelustrategiaan ja toimenpidesuunnitelmaan kuuluu myös vaikutusten arvio, jossa vaikutuksia on arvioitu kestävyys- ja elinolosuhteiden kannalta. On tarpeen, että myös toteutusvaiheessa kiinnitetään laaja-alaisesti huomiota toimenpiteiden vaikutuksiin. Toteutukseen on valittava sellaisia toimia, joiden ekologinen ja sosiaalinen vaikuttavuus saadaan aikaiseksi mahdollisimman pienillä, negatiivisilla talousvaikutuksilla.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja